

The Garden of Latvian Photographers by Gunars Janaitis

The photographers' Garden has been trampled down.

It has become unrecognizable.

The borders of where it begins and ends are now but barely perceptible. The Garden and its vicinity is full of unfamiliar pixels. Plums, pears and apples are picked by accidental walkers-by. They know nothing about those who cleared this land to make it arable, planted fruit trees in a joint effort, made the Garden of Latvian Photographers from scratch. Mossy, partly unreadable inscriptions, such as Martin Bucl, Vilis izenieks, Roberts Johans, Janis Rieksts, alitis, Lapi [Note: a reference to the tombstones of Martins Buclers, Vilis Ridzenieks, Roberts Johansons, Janis Rieksts and other Latvian pioneers in photography] testify to this. When the State of Latvia was drawn back into the red zone after the destruction caused by WWII, the Garden had to be restored in compliance with different conditions. Those of the first assarters that still walked the land, had already become unrecognized classics of the age. A new generation of photo-gardeners formed again in the sixties of the last century. It planted the orchard in the name of a photographic renaissance. Through opposition to the Soviet photo journalism driven by flattering ideology, walking its own path towards the Garden of Photographers. With clubs of photographers and interest about photography thriving in it. With the coming of a true second wave of self-education of photographers, proving to be very fruitful, as if replacing a course of higher education in the field of photography, non-existent then and today as well. Maintainers of the studios of the Riga Photography Club have already become modern classics. The entire Garden of Photographers of the renaissance period is now gone too; there remain but memories and legends about the photo-gardeners.

Everything has become so unfamiliar. Unrecognizable.

And now anyone who can afford a digital camera feels like a photographer. Anyone who can put his finger on the shutter release knob is seemingly capable of making a picture! It encourages one to puff out his chest and look at professional photographers insolently. What garden? Nonsense! The photographic film is replaced by a sensor – a collector of files. It registers the maximalist's *RAW* file and the compressed *JPG* file. The system of visual values is left to decay in a heap of compost. Creating photographic values has become a bad taste. Internet pages, servers stuffed with trash of equivalent beauty, snapshot by soap boxes. Sunsets, the coquettishly alluring smiles of girls posing in bushes and many other hard-to-comprehend banalities in huge quantities. The extent of profanity in photography may be estimated as being directly proportional to the quantity of digital cameras and mobile phones sold. Spotting something and relishing oneself in what one has seen is no longer the custom – one must merely catch the moment, press the knob and record it. Why and for whom, to this snap-shooters have no answer. A booth with a modern appearance, without foundations, has been erected in the place where the Garden of Photographers could have been. Photographic beads - the art of today, the conceptual photography – are produced there. And anyone who takes fancy in taking sheer series of pictures of his sauna house in different seasons of the year, thinking he thus takes care of the Garden of Photographers, is unaware of the true value of photography. Yet again someone is plucking the branches of a pear tree planted by us ...

These days the true photo-gardener no longer comes from the Latvian towns of Talsi, Liepāja or Rucava. The truer-than-true photographer comes to us from Latvia ... via London. He is a proud person though he has planted nothing. Female interviewers are queuing for him. Every single of these story-tellers, full of ungrounded enthusiasm about the Great Photo Artist, is ready to make tattoos of him in the brain of the ignorant. A tick sucks to its prey looking to benefit from it in two ways: to feed well and to be carried further away from home. Every little bug not involved in photography itself is a God's creature, and it too wants to live, even if at the expense of others. Then there comes the time when the tick starts thinking it is more important than the body on which it sucks. Sheer numbers of young camp-followers are flocking at the foot of the former Garden of Photographers in the hope of receiving a benevolent attitude from a pseudo-gardener. In the hope

that a photo will be taken of her face or scantily dressed body and hung on the wall. Certainly, the young woman would benefit the most from a picture showing her at the bottom of the photographic shoot. Lying under the gardener.
Some may say this is just a jest in envy...

However, let us not forget the official indisputable version of the Latvian State according to which the National Garden of Photographers ceased to exist in 1940, concurrently with the perdition of the Latvian Statehood. So no photo-gardeners have come to be, nor a fruit tree has been planted during the last 70 years. The exposition of the Latvian Museum of Photography testifies to this. The Statehood of Latvia was restored 20 years ago but as to the Garden of Photographers ... Have you heard of photography being referred to as a serious creative form of national economy? Or has it been provided by law that a permission is required for the business activity of a photographer, or some restrictions imposed for it?
Certainly not.

Anyone nimble enough to pick fruit in the non-existing Garden of Photographers feeds on them, be it advertising agencies or public organisations. Web portals with photographic contests of dubious quality scoop popularity to gain obvious advertising profits from it and to attract larger numbers of visitors. Goats of both sexes, acting as gardeners, hatch photographic contests on the warmest hug, largest bug, the most appealing - or less appealing – picture of the apple. Those looking for a profit at the expense of photography invite others to attend workshops on how to grow decorative bushes, setting unclad 'mermaids' as the principal object of attraction. Left without their Garden of Photographers, the real photo-gardeners complain of multiplying numbers of the profane using photography for their gain ... Should a petition be launched to sign in support of imposing a tax on photographic trash to use the funds thus raised for the development of photography (i.e. for the development of the Garden of Photographers).

Are there any correlations to prove the existence of a pseudo-garden of Photography?
For example, companies which manufacture photographic equipment subject well-known photographers to their power, privatise their names for popularising their products. Say, the frame will be composed better artistically if you use a *Ticon* camera instead of one made by *Tacon*...

The *Photoshop* software, which serves well for processing pictures, not only sets one free from the conditions imposed by reality but also directs the mind towards a pathologically profaned fantasy. Dali was very lucky to have been able to create his surrealism before the spread of *Photoshop*.

The corporate environment only produces positive references which it needs or benefits from. Those without any interest in the Garden of Photography freeload on the activities of cultural politics through the formal involvement of photography for raising funds and gaining popularity.

The desire to sell promotes selling oneself.

The share of the real truth/reality, as reflected visually, is ever diminishing. The glamorous, variegated front pages of magazines are oriented towards readers desiring an illusion. The real thing is substituted by a deception – a muppet, a replacement. This is characteristic not only of visual art. Icons of pop culture may seem to be opening their mouths at concerts, still it is a pre-recorded phonogram that is being played. Millions and millions of amorphous surrogate pictures have been produced – screaming physiognomies, nudes in all sorts of environments and postures, burning piano keys, Buddhas, angel-like creatures, artificial flowers, the Coliseum, matryoshka dolls, sweetish drawings in vector graphics, wine glasses, silhouettes, ballerinas, skulls, painting frames, masks, easels, birds, icons, pointed pencils, backdrops and microphones, Madonna and Jesus, all shapes of hearts, a drummer; black, blue, green, pink ink stains; the Marilyn Monroe of Tanzania, saxophonists, reproductions of 'paintings' – parts of the human body – heads, arms, eyes, feet, the

Tibetan mandala; smiling, crying, provocative, seductive jumping, lazy, golden-lipped models; Barack Obama this way and that way, sexy old Christmas ladies; sleeping, crying, smiling children; Britney Spears, monkeys, Mahatma Gandhi, dressed-up dogs, cats, Prince Charles and Chaplin, heads without the brain (which may possibly be in demand). A landfill of visual rubbish of the world. This site alone has as many as 39,454 pages, with 60 pictures on each page. The world, already filled with incomprehensibly huge amounts of trash produced until now, continues to produce, second by second, trash, trash, trash, trash ... And the authors of all this trash are waiting for one thing only – for someone to click on the Buy button. But where should all of this be put? Hackneyed banalities are rushing down on the world, on every one of us. A medication against the photographic diarrhoea has not been discovered yet. The mind must be cured first.

Or maybe one should not complain at all. Let them keep their own yard as they wish, erect a fence round their vegetable beds to protect them against trampling down, let anyone present himself on his web page as an experienced master, let any amateur offer photographic services which he is unable to provide. Let everyone fumble in his attempt to deceive oneself and general public as he can. Because the society at large has no doubt about its competence in the field of photography. A field of one's own to plough for everyone. And so on and so forth.

Still, a small part of enthusiasts of photography differs positively from the colossal swarm of those who take pictures. They are different in their understanding of and positive interest in improving the Garden of Photographers. These are the people interested in improving their mastery, people that grasp the essence of photography. For these the aesthetics of relationship and the necessity to master new technologies is not a 'dark picture'. However, when the occasion arises to represent the non-existent Garden of Latvian Photographers on an international scale, to find out whose pumpkin, grown in the yard, is the largest, surely a competent jury will secretly appear that will have found the largest pumpkin within its own clan, announcing it as the largest vegetable in entire Latvia.

As to your own pumpkin, however large, beautiful and tasty it may be, you can pickle it for your own use ...

by Gunars Janaitis
January 2010

Latvijas Fotogrāfu Dārzs

Fotogrāfu Dārzs ir izbradāts.

Neatpazīstams.

Robeža, kur tas sākas un kur, beidzas tikko jaušama. Dārza vieta un apkārtnē pilna svešiem pikseliem. Plūmes, bumbierus un ābolus plūc nejauši garāmgājēji. Tie nezina neko par tiem, kas aizpagājušajā gadsimtā nolīda šo zemi, kopīgi stādīja augļu kokus, pilnīgi no jauna iekopa Latvijas Fotogrāfu Dārzu. Par to liecina aizsūnojuši, grūti salasāmi uzraksti – Mārtiņš Bucl, Vilis Īdzenieks, Roberts Johansons, Jānis Rieksts, Jānis Ālītis, Lapiņš. Kad Latvijas Valsts pēc Otrā pasaules kara ārdījuma atkal nokļuva sarkanajā zonā, Dārzu vajadzēja atjaunot jau ar citiem nosacījumiem. Tie pirmie līdumnieki, kas vēl turējās virs zemes, jau bija kļuvuši par tā laikmeta neatzītiem klasiķiem. Pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados atkal veidojās jauna fotodārznieku paaudze. Tā savus augļu kokus stādīja fotogrāfijas renesanses vārdā. Ar pretī stāvēšanu lišķīgi ideoloģiskai padomju fotožurnālistikai, ar sava ceļa bruģi uz Fotogrāfu Dārzu. Plaukst tajā fotoklubi un interese par fotogrāfiju. Pa īstam klāt topošo fotogrāfu pašizglītošanās otrais vilnis, kas izrādījies gauži ražīgs, it kā aizvietojo Latvijā nekad nebijušu un vēl tagad neesošo augstāko izglītību fotogrāfijas nozarē. Rīgas Fotokluba studiju uzturētāji jau kļuvuši par mūsdienu klasiķiem. Arī renesanses Fotogrāfu Dārza kopuma vairs nav, tik leģendas un atmiņas par fotodārzniekiem.

Viss kļuvis svešs. Neatpazīstams...

Un, nu jau katrs, kas spējīgs iegādāties ciparkameru, jūtas fotogrāfs. Katram, kas prot uzlikt rādītājpirkstu uz slēdža pogas, it kā iznākt bilde! Tas ir mudinājums izriest krūtīs un nicīgi noraudzīties profesionālo fotogrāfu virzienā. Muļķības, kāds tur dārzs! Fotofilmas vietā sensors – failu savācējs. Tas reģistrē maksimālistu *RAW* un saspiesto *JPG*. Vizuālo vērtību sistēma pūst komposta kaudzē. Fotogrāfisko vērtību radīšana kļuvusi par sliktu gaumi. Ar „ziepju trauku“ knipsētājam vienāds mukuma „čužām“ piebāzta interneta vietnes, serveri. Saulesrieti, meiteņu koķetīgi vilinošie smaidi krūmos un vēl daudz citas prātam netveramas banalitātes milzīgos daudzumos. Fotogrāfijas profanācijas apjomi lēšami tieši proporcionāli iztirgotā digitālā fotokameru un mobilo telefonu daudzumam. Vairs nav pieņemts ieraudzīt un bagātināties ar redzētā sajūtām – tikai paspēt, nospiest, paspēt, paspēt iemūžināt. Kam un kādēļ? – uz to pašiem knipsētājiem atbildes nav. Vietā, kur varētu būt bijis Fotogrāfu Dārzs, uzslīti modīga izskata kiosks bez pamatiem. Tajā ražo moderno mūsdienu mākslu – fotokrelles, – konceptuālo fotogrāfiju. Un ikviens, kas noņemās ar savas pirtīņas bildēšanu dažādos gadalaikos sērijām vien, sērijām vien, domādams, ka tādā veidā kopj Fotogrāfu Dārzu, neapjauž fotogrāfijas patieso vērtību. Atkal kāds lauž zarus no mūsu stādītās bumbieres...

Mūsdienās nav pieņemts, ka īstais fotodārznieks nāk no Talsiem, Liepājas vai Rucavas. Īsteni īstais nāk uz mums no Latvijas caur... Londonu. Dižojas, kaut neko nestādījis. Aprakstītājas uz viņu gaida rindā. Katra nepamatotas jūsmas pilnā Dižā Fotomākslinieka aprakstītāja ir gatava par viņu tetovēt komplimentus nesapratēju smadzenēs. Ērce piesūcas savam upurim, vienlaicīgi divus labumus gribēdama – labi paēst un tikt aiznesta tālāk no mājām. Katrs kukainītis, kas pats ar fotogrāfiju nenodarbojas, ir Dieva radība, un arī tai gribas dzīvot. Kaut uz citu rēķina. Pienāk brīdis, kad ērcei sāk likties, ka tā ir svarīgāka par ķermeni, kuram tā piesūkusies. Bijušā Fotogrāfu Dārza pakājē pulcējas milzumdaudz līdzskrējējjaunavu, cerībā uz kāda pseidodārznieka labvēlību. Cerībā, ka viņas sejs vai trūcīgi gērbtais augums tiks bildē pie sienas kārts. Protams, pats lielākais gūvums jaunavai būtu bilde, kur viņa redzama fotokadra apakšā. Zem dārznieka. Vai tik tā nav tāda skaudīga irgošanās...

Tomēr neaizmirsīsim valstiski oficiālo neapstrīdamo versiju, ka Fotogrāfu Dārzs Latvijā beidzis savu pastāvēšanu 1940. gadā. Līdz ar Latvijas Valsts bojāeju. Tātad pēdējo 70 gadu laikā ne kāds fotodārznieks radies, ne augļu kociņš iestādīts. Par to liecina Latvijas fotogrāfijas muzeja

ekspozīcija. Latvijas Valsts pirms gadiem 20 tika atjaunota, bet Fotogrāfu Dārzs... Vai esat dzirdējuši to pieminam kā nopietnu radošu un valstiski svarīgu tautsaimniecisku nozari, ka fotodarbības pieļāvumi vai liegumi būtu fiksēti arī likumos?

Nē, taču...

Augļus no neesošā Fotogrāfu Dārza plūc, no tā barojas katrs, kam nav slinkums, – reklāmas aģentūras, sabiedriskās organizācijas. Interneta portāli ar apšaubāmas kvalitātes fotokonkursiem „uzvārās“ popularitātē, lai gūtu sev acīmredzamu reklāmisku labumu, apmeklētāju skaitu. Āži un āzenes izperē fotokonkursus par īsāko nakti, lielāko blakti, par smukāko vai nesmukāko ābolu. Uz fotogrāfijas rēķina peļņu alkstošie aicina uz semināriem par košumkrūmu audzēšanu, kā galveno pievilinājuma objektu izliekot neapģērbtas „nāras“. Tik īstie fotodārznieki, kas palikuši bez sava Fotogrāfu Dārza, gaužas, ka viņu zemē saviesušies profāni, fotogrāfijas nozares izmantotāji savā labā...

Varbūt izsludināt parakstu vākšanu fotodražu nodokļa ieviešanai, lai to novirzītu fotogrāfijas nozares attīstībai? (Lasi – Fotogrāfijas Dārza attīstībai.)

Vai vērojamas kādas kopsakarības, kas raksturotu Fotogrāfu pseidodārza pastāvēšanu?

Piemēram. Fotoaparātūras ražotājfirmas privatizē/pakļauj populārus fotogrāfus ar vārdu savu izstrādājumu reklāmai. Teiksim, ar *Tikon* kameru kompozīcija iznāk mākslinieciski pareizāka, nekā ar *Takon* uzņemtā...

Photoshop programmatūra, kas labi kalpo attēlu apstrādei, vienlaicīgi atbrīvo ne tikai no realitātes nosacījumiem, bet arī virza prātu patoloģiski profanizētai fantāzijai. Dalī ļoti laimējies. Viņš savu sirrealismu paspēja realizēt pirms *Photoshop* izplatības.

Korporatīvā vide ražo tikai sev vajadzīgas/izdevīgas pozitīvas atsauksmes. Tie, kam par Fotogrāfu Dārzu nav nekādas intereses, parazitē uz kultūrpolitikas aktivitātēm, formāli tajās iesaistot fotogrāfiju līdzekļu piesaistei un popularitātes vairošanai.

Vēlme pārdot sekmē pārdošanos.

Īstā patiesuma/realitātes vizuālajā atspoguļojumā kļūst aizvien mazāk. *Glamūrīgie*, raibie žurnālu vāki tēmēti ilūziju alkstošajiem lasītājiem. Īstuma vietā māns – lelle, aizvietotājs. Ne tikai vizuālajā. Popkultūras ikonas koncertos muti gan plāta, bet skan ieraksts. Saražots miljonu miljoniem amorfu surogātbilžu – kļiedzoši ģīmji, plikņi vissvisādākajās vidēs un pozās, degoši klaviertaustiņi, budas, eņģeļveidīgas būtnes, mākslīgas puķes, Kolizejs, matrjoškas, saldeni zīmējumi vektorgrafikā, vīna glāzes, silueti, balerīnas, miroņgalvas, gleznu rāmji, maskas, molberti, putni, ikonas, nospicēti zīmuļi, foni un mikrofoni, madonna ar Jēzu, sirsnīņas dažādos veidos, bundzinieks, klekši melni/zili/zaļi/rozā, Tanzānijas Merilina Monro, saksofonisti, „gleznu“ reprodukcijas – atsevišķas cilvēku ķermeņu detaļas – galvas, rokas, acis, kājas, Tibetas mandala, modeļi smejoši/raudoši/izaicinoši/pavedinoši/lecoši/laiski/ar zelta lūpām, Baraks Obama tā un šitā, seksīgas Ziemassvētku vecenītes, bērni guļoši/raudoši/smejoši, Britnija Spīrsa, pērtiķi, Mahatma Gandijs, modīgi saģērbti suņi, kaķi, Princis Čārlzs un Čaplins, galvas bez smadzenēm. (Pēc tām, iespējams, varētu būt pieprasījums). Pasaulē vizuālo atkritumu izgāztuve. Tikai šajā vietnē vien ir 39 454 lapas, katrā lapā 60 attēli... Prātam netveramos daudzumos pasaulē jau saražota un ik sekundi tiek ražota draža, draža, draža... Un šo dražu autori gaida tikai vienu – lai kāds nospiestu podziņu – pārku! Bet kur to visu likt? Standartbanalitātes grūst uz pasauli, uz katru no mums. Zāles pret fotografēšanas caurejas virusu vēl nav izgudrotas. Vispirms jāatveseļo prāts.

Bet varbūt nav ko gausties? Lai katrs ņemas ar savu mazdārziņu kā prot, lai katrs individuāli uzslēj žodziņu savai dobītei, sargādams to no izbradāšanu, lai katrs sargā savu floksi, savu sēto gurķi, lai

katrs sevi sludina mājaslapā kā pieredzējušu meistarū, lai katrs amatieris piedāvā fotopakalpojumus, kurus viņš neprot veikt. Lai katrs ņepurojas savā un sabiedrības apmānā, kā vien prot. Jo sabiedrības lielākā daļa nešaubās par savu kompetenci fotogrāfijas nozarē. Katram savs auzu lauks. Un tā tālāk, un tā joprojām...

Un tomēr neliela fotoentuziastu daļa pozitīvi atšķiras no visas milzonīgās fotografētāju varzas. Atšķiras ar sapratnīgu un pozitīvu interesi par Fotogrāfu Dārza iekopšanu. Tie ir tie, kas interesējas par savas meistarības attīstību, kas apjēdz fotogrāfijas lietu būtību. Tiem arī attiecību estētika un vajadzība lietpratīgi apgūt jaunās tehnoloģijas nav „tumša bilde“. Tomēr tad, kad radīsies vajadzība pārstāvēt neesošo Latvijas Fotogrāfu Dārzu starptautiskā mērogā, kam ievērojamākais ķirbis izaudzēts, gan jau pa kluso atradīsies kompetenta žūrija, kas sava klana robežās būs atraduši īstāko ķirbi, to pasludinot par visas Latvijas lielāko dārzeni.

Tu savu ķirbi, lai cik liels, skaists un garšīgs – vari iemarinēt paša lietošanai...

Gunārs Janaitis
2010. gada janvāris

